

וכיון שבעודו רך זהו עיקר יעודו יש לו חשיבות "פרי" אף אם בסופו יתקשה כעץ.

אבל דקלא לא נטעי אינשי אדעתא ד"קורא", שאין ה"קורא" עיקר יעודו של הדקל, הלכך אין לו חשיבות במצבו זה, ואין לברך עליו "בורא פרי האדמה"⁽¹³⁾.

מקשה הגמרא: וכי כל היכא דלא נטעי אינשי אדעתא דהכי — לא מברכין עליה את ברכתו הראויה לו? והרי "צלף" [מין עץ שבנוסף לפריו גם כמה מחלקיו ראויים לאכילה] דנטעי אינשי אדעתא דאכילת "פרחא" שהוא פריו של עץ זה,

ותנן: על אכילת מיני [חלקיו השונים] של "נצפה" [צלף] מברכים כך:

על העלין ועל התמרות הגדלות בתוך העלים — אומר: "בורא פרי האדמה",

ועל האביונות היינו ה"פרחא" שהוא עיקר פריו של הצלף ועל הקפריסין הקליפה העוטפת את הפרי ודרכה להאכל עמו, אומר: "בורא פרי העץ". הרי שמברכים "בורא פרי האדמה" על העלים והתמרות אף שלא נטעו את הצלף עבורם⁽¹⁴⁾.

מתרצת הגמרא: אמר רב נחמן בר יצחק: "צלף" — נטעי אינשי גם אדעתא ד"שותא"

13. מדברי הרא"ש ופסקי הרא"ז נראה שלמסקנת הסוגיא טעמו של שמואל האומר לברך על ה"קורא" ברכת "שהכל" הוא משום ב' סיבות: א. "סופו להקשות". ב. "לא נטעי ליה אינשי אדעתא דהכי".

אבל מדברי הרשב"א נראה, שלאחר שהגמרא חילקה בין "צנון" ל"קורא" ואמרה שאף על פי ששניהם סופם להקשות בכל זאת מברכים על הצנון "בורא פרי האדמה" כי "נטעי ליה אינשי אדעתא דהכי" ואילו על הקורא מברכים "שהכל" משום ש"לא נטע ליה אינשי אדעתא דהכי", נמצא שעיקר הטעם שמברכים על ה"קורא" ברכת "שהכל" אינו משום שסופו להקשות אלא רק משום ש"לא נטע ליה אדעתא דהכי". וכן נראה מדברי תלמידי רבינו יונה והטור (סימן ר"ד). ולדבריהם, גם פרי שאין סופו להקשות אם לא נטעו אותו לדעת כן מברכים עליו "שהכל".

והנה הרשב"א בתשובותיו (תשובה תכ"ח) הקשה, מדוע מברכים על פרי שהוא בוסר ברכת "בורא פרי העץ" והרי "לא נטעי ליה אינשי אדעתא דהכי". ותירץ, בדבר שהוא גוף הפרי

עצמו לא מועילה סברה זו לגרע ברכתו ממנו. ונראה, שהרשב"א הקשה כן לשיטתו שסובר בסוגייתנו שגם פרי שאין סופו להקשות אם "לא נטעי ליה אדעתא דהכי" מברכים עליו "שהכל", ולפיכך הוקשה לו מדוע שלא יברכו על פרי בוסר ברכת "שהכל" והרי לא נטעוהו בכדי לאוכלו בעודו בוסר. אבל לדעת הראשונים החולקים עליו וסוברים שרק בפרי שסופו להקשות מועילה סברא זו לגרע ברכתו, פשוט שיש לברך על פרי בוסר ברכת "בורא פרי העץ", שהרי אין סופו להקשות.

14. הפני יהושע מקשה, לדעת הראשונים הסוברים שכדי לברך על פרי ברכת "שהכל" יש צורך שגם יהא "סופו להקשות" וגם "שלא נטעי ליה אינשי אדעתא דהכי" [ראה הערה 13] מה הוקשה לגמרא מ"צלף", והרי הצלף אין סופו להקשות ולכן אין במה ש"לא נטעי ליה אדעתא דהכי" לגרע ברכתו. עיין בדבריו.

ואכן האבודרהם (עמ' של"ב) נקט שגם תמרות הצלף סופם להקשות, וכן מבואר בפסקי הרא"ז ובמאירי, ולדבריהם ניחא.